

■ Spis treści

Wprowadzenie	IX
<i>Bogusław Śliwerski</i>	
Noty o autorach tomu	XIII
Rozdział 1	
Pedagogika filozoficzna: relacje między pedagogiką, filozofią i humanistyką a edukacją, kulturą i życiem społecznym	1
<i>Monika Jaworska-Witkowska</i>	
<i>Lech Witkowski</i>	
Wprowadzenie	1
Filozoficzność jako postawa kulturowa pedagogiki	5
Próba określenia sytuacji problemowej	11
O trybach funkcjonowania pedagogiki filozoficznej	15
Przypadki kanonów myślenia filozoficznego w pedagogice	21
W poszukiwaniu życiodajnej relacji pedagogiki i filozofii	27
W poszukiwaniu minimum polityczności filozofii edukacji	31
Otwarcie na zmiany dyskursu i profesjonalności w pedagogice	34
Rozdział 2	
Pedagogika religii	45
<i>Bogusław Milerski</i>	
Wprowadzenie	45
Geneza pedagogiki religii	47
Status naukowy pedagogiki religii	50
Metodologia pedagogiki religii	56
Istota kształcenia z perspektywy pedagogiki religii	57
Religia w szkole z perspektywy pedagogiki religii	58
Wkład pedagogiki religii do teorii kształcenia ogólnego	61
Wkład pedagogiki religii do edukacji międzykulturowej	65

ozdział 3		
Pedagogika kultury		69
<i>Bogusław Milerski</i>		
Wprowadzenie		69
Sposoby rozumienia pedagogiki kultury		70
Powstanie i rozwój pedagogiki kultury		74
Pedagogika kultury jako nauka humanistyczna		77
Pedagogika kultury jako pedagogika filozoficzna: krytyka dogmatyzmu		84
Rozdział 4		
Pedagogika socjologiczna		95
<i>Mirosław J. Szymański</i>		
Wprowadzenie: socjologia czy pedagogika?		95
Socjologiczne pojmowanie wychowania		104
Szkoła jako instytucja społeczna		106
Selekcje społeczne w szkolnictwie		114
Kulturowe uwarunkowania edukacji		126
Rozdział 5		
Pedagogika kultury popularnej		133
<i>Zbyszek Melosik</i>		
Wprowadzenie		133
Kultura upozorowania		135
Inflacja znaczeń		136
Kultura klikania (gromadzenia cytatów)		137
Kultura instant		138
Kultura globalnego nastolatka		140
Edukacja w kulturze postmodernistycznej		143
Rozdział 6		
Pedagogika prenatalna		149
<i>Dorota Kornas-Biela</i>		
Wprowadzenie		149
Przedmiot pedagogiki prenatalnej		154
Antropologiczne założenia pedagogiki prenatalnej		157
Nowe podejście do dziecka prenatalnego i prokreacji		158
Wychowanie prenatalne		162
Edukacja prenatalna		167
Cele pedagogiki prenatalnej		169
Rozdział 7		
Pedagogika rodziny		175
<i>Jerzy Kułaczkowski</i>		
Wprowadzenie		175
Geneza pedagogiki rodziny		176
Przedmiot i podejście badawcze pedagogiki rodziny		180
Warunki procesu wychowawczego w rodzinie		192
Rozdział 8		
Pedagogika rodzaju (gender)		199
<i>Agnieszka Gromkowska-Melosik</i>		
Wprowadzenie: debata między esencjalizmem a konstruktywizmem		199
Przymaty płciowe		202
Wychowanie a tożsamość płciowa. Pat socjalizacyjny?		203

Rozdział 9		
Teorie wychowania		209
<i>Bogusław Śliwerski</i>		
Wprowadzenie		209
Etymologia pojęcia „wychowanie”		211
„Wychowanie” jako podstawowe pojęcie pedagogiki		213
Sposoby i definiowania i klasyfikowania pojęcia „wychowanie”		215
Wychowanie na mapie pedagogicznych teorii		223
Współczesne dylematy wyjaśniania istoty wychowania		227
Granice wychowania		232
Pseudowychowanie		234
Rozdział 10		
Orientacje dydaktyczne		239
<i>Stefan Mieszański</i>		
Wprowadzenie		239
Kontrowersje wokół pytania o naturę ludzką		241
Pytanie pierwotne		252
Orientacja behawiorystyczna		253
Orientacja romantyczno-naturalistyczna		255
„Trzecia dydaktyka” – poza ramami sporu		258
Rozdział 11		
Pedagogika twórczości, czyli edukacja ku twórczości		263
<i>Wiesława Limont</i>		
Wprowadzenie		263
Edukacja ku twórczości		264
Twórczość – pojęcia i kryteria		264
Rodzaje twórczości		265
Modele rozwojowe twórczości		268
Cztery aspekty twórczości		272
Wybrane programy rozwijające zdolności twórcze		278
Rozdział 12		
Pedagogika wczesnoszkolna		291
<i>Ewa Zalewska</i>		
Wprowadzenie		291
Pedagogika wczesnoszkolna w ujęciu historycznym		293
Pedagogika wczesnoszkolna na świecie – geneza i rozwój		294
Pedagogika wczesnoszkolna w Polsce – między ideologią liberalną a autorytarną		299
Współczesne tendencje w teorii i praktyce edukacji małego dziecka w Polsce		306
Rozdział 13		
Pedagogika inkluzyjna		321
<i>Viktor Lechta</i>		
Wprowadzenie		321
Postawy społeczeństw wobec dzieci niepełnosprawnych		322
Rozwiązania systemowe		323
Ustalenia terminologiczne		325
Komponenty pedagogiki inkluzyjnej		327
Edukacja inkluzyjna w dokumentach światowych organizacji i stowarzyszeń		330
Kierunki dalszego rozwoju		331

Rozdział 14	
Pedagogika sportu	337
<i>Piotr Błajet</i>	
Wprowadzenie: przedmiot zainteresowań pedagogiki sportu	337
Sport	338
Fenomeny sportu	341
Wychowanie w kulturze zaufania (w duchu <i>fair play</i>) poprzez sport	362
Rozdział 15	
Pedagogika zarządzania	367
<i>Lechosław Gawrecki</i>	
Wprowadzenie	367
Rys historyczny	367
Pedagogika zarządzania a inne nauki	370
Przedmiot pedagogiki zarządzania	372
Zarządzanie systemem oświaty	376
Zarządzanie placówką oświatową jako organizacją społeczną	379
Rozdział 16	
Quasi-rynek. Ekonomiczne uzasadnienie konkurowania w edukacji ...	391
<i>Piotr Bielecki</i>	
Wprowadzenie: rola rynku i państwa w edukacji w świetle historii myśli ekonomicznej oraz współczesnej debaty ekonomistów	391
Quasi-rynek (pojęcie i właściwości): odpowiedź na zawodność rynku i państwa	399
Geneza quasi-rynków w sferze usług społecznych i edukacji (przykład krajów rozwiniętych)	405
Warunki skutecznego funkcjonowania quasi-ryнку	415
Kierunki quasi-rynkowej reformy edukacji obowiązkowej w Wielkiej Brytanii	423
Kryteria oceny reform quasi-rynkowych	430
Słabości i bariery quasi-ryнку w oświacie obowiązkowej	432
Rozdział 17	
Pedagogika alternatywna	443
<i>Bogusław Śliwerski</i>	
Wprowadzenie	443
Istota i cechy edukacji alternatywnej	444
Dylematy edukacji alternatywnej jako praktyki i teorii	447
Podejścia do edukacji alternatywnej	449
Dylematy dychotomicznego myślenia o edukacji alternatywnej	450
Ruch szkolnictwa alternatywnego	456
Wzorce szkół alternatywnych w świecie	457
Funkcje szkół alternatywnych	460
Powody zaistnienia edukacji alternatywnej	460
Postawy wobec twórców edukacji alternatywnej i jej założeń	461
O innym podejściu do edukacji alternatywnej	462
Bibliografia	469
Indeks osobowy	501
Indeks rzeczowy	509